

Bizánc vagy Róma?

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

10. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Püspöki Péter

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	15-16 évesek
Ajánlott időkeret	45 perc
A modul közvetlen célja	A tanulók a magyar államalapítás egy epizódjának mélyebb feldolgozásán keresztül ismerjék fel egy politikai döntés mögött meghúzódó szempontok sokaságát, és ennek birtokában váljanak képessé egy történelmi-politikai döntés árnyalt elemzésére és értékelésére.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás – hazafiság, magyarságtudat; társadalom – politika, hatalom; konfliktus – értékek ütközése, dilemmahelyzet; világkép – hit, értékek Tartalom: Az államalapítás korát meghatározó hatalmi harc feldolgozása, István és Koppány történelmi-politikai céljának és szándékainak elemzése. A feldolgozáshoz ajánlott keretjáték: a tanulók az államalapítás politikai körülményeit vizsgálva az istváni döntés mellett vagy ellenében érvelnek.
Megelőző tapasztalat	Magyarország története – Az államalapítás kora
Ajánlott továbbhaladási irány	Magyarország története – A koraközépkori keresztény magyar állam megszilárdulása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás Önszabályozás: felelősségvállalás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, kreativitás Társas kompetenciák: empátia, véleményalkotás, vitakészség
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem Modulokhoz: Hagyományörzés és lépéstartás Európával (szka207_07)

Módszertani ajánlás

A foglalkozás otthoni előkészítő munkát követően egy tanórát vesz igénybe. Az órát megelőzően házi feladatként kérjük a tanulóktól a D1

melléklet valamelyik szövegének alaposabb megismerését.

A modul megvalósításának különleges tényszerűsége nincs. A minimálisan szükséges eszközök: papír, toll, tanulói mellékletek. Az óra során egyéni, páros, kis csoportos, egész csoportos és frontális munkaszakaszok váltakoznak. Ezek gördülékeny koordinálása mind a pedagógustól, mind a tanulóktól megköveteli a kooperatív munkában való alapszintű jártasságot. (Nem meglepő, ha kezdetben a csoportszervezés is nehézséget okoz. A pedagógusnak tudatában kell lennie, hogy ezt is tanulniuk kell a diákoknak. Ha látható nehézséget okoz a csoportok kialakítása, érdemes – valamilyen erre időt engedő tanóra keretében – játékos keretek között gyakoroltatni ezt a tevékenységet, például különböző szempontok alapján történő csoportalakító versenyjátékokkal.) A csoportalakítás során heterogén csoportokat hozunk létre. A tapasztalatok szerint az ilyen csoportokban a leghatékonyabb az egymástól való tanulás.

A megvalósításhoz ajánlott tevékenységi formák közül az osztály adott képességszintje számára legmegfelelőbbeket válasszuk (például szövegfeldolgozás, szövegalkotás prezentációs feladatok alkalmával).

A foglalkozás értékelése dominánsan az összefoglaló szakaszban valósítható meg. Az óra tartalmához igazodva felváltva alkalmazzuk az önértékelés, a tanulói értékelés és a tanári értékelés technikáit. Ügyeljünk a résztvevők érzékenységére. Típushibákat inkább általánosságban, jó megoldásokat nevesítve emeljük ki.

Az óra záró szakaszában a tanár értékeli az egyes válaszok megalapozottságát, a tanulóknak pedig adjunk lehetőséget arra, hogy beszámoljanak a munka során előkerült problémákról, és a megoldások módjáról. Az idő rövideje miatt ez feltehetőleg nem oldható meg a témát feldolgozó órán. Ha nincs lehetőség a munka szóban történő folytatására, javasolható, hogy a tanulók házi feladatként, „emlékeztető” vagy „munkanapló” formájában számoljanak be a munkafolyamatról.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – „Történelmi lecke újragondolásra...” (útmutató)

Tanulói segédletek

D1 – Négyféle szöveg Géza és István korának értelmezéséhez

A lapokból – egyenletes megoszlásban – összesen annyi példányra van szükség, amennyi az osztály létszáma.

D2 – Kérdéskártyák

Mindegyikből egy darabra van szükség.

D3 – Bizánc vagy Róma? – két nagy történelmi álláspont (kártyák)

Mindkét kártyából egy példányra van szükség.

D4 – Kronológia

A kétoldalas lapból mindkét fél számára kell néhányat másolni, de nem szükséges, hogy mindenkinek saját lapja legyen.